

הקיבוץ הדתי

י"ג באלול תשס"ח, 13.09.08
גיליון מס' 121

פרשת כי תצא

אין "סגירת חשבונות"

מאת אהרן ריגלר, קיבוץ בית רימון

נערים החוגגים בר מצווה השבת ונתבקשו לכתוב לבד דרשת בר מצווה (יש כאלו...). יכולים לנשום לרווחה, שהרי בפרשה יש למעלה משבעים (למען הדיוק 74) מצוות מתחומים שונים ומגוונים, כך שאין קושי לבחור נושא לדרשה. בחרתי להתמקד באחת המצוות וליתר דיוק, אחת ההבטחות המופיעות בפרשה "לא יומתו אבות על בנים ובנים לא יומתו על אבות איש בחטאו יומת" (דברים כ"ד 17) ההבטחה הניתנת בפסוק מהקב"ה לעם ישראל היא ש"אין סגירת חשבונות" על תקופות קדומות או מאוחרות, כלומר אדם לא יענש על חטאי אבותיו או אבות אבותיו וכן להפך אם הוא חטא הוא היחיד שיפגע מכך. מתוך עיון ראשוני בפרשנים ניכר שפסוק זה מהווה סתירה למקורות אחרים כמו: "פוקד עוון עוות על בנים..", "אבות אכלו בוסר ושני בנים תכהנה" (ירמיהו לא) כלומר ישנם פסוקים המבטיחים את ההפך – אם אדם יחטא אנשים אחרים ייפגעו.

לפני שננסה להסביר את הסתירה ננסה לברר מה מהווה דרבון חזק יותר לקיום מצוות: האם כאשר אי קיום המצווה יגרום לאנשים אחרים להיפגע האדם ישתדל יותר בשביל האחרים?! (או שאולי דווקא ההפך... מעודד לחטוא שהרי "אני לא אפגע מכך".....?) וכאן המקום להציע הסבר (אולי ..) לשאלה על אסונות או צרות שפוקדים אנשים או תינוקות שנפגעו ח"ו "מה הם עשו?", "זה לא מגיע להם".... הם נענשו על חטאים של אנשים אחרים שנעשו עשרות או מאות שנים קודם. – כמובן שתשובה זו אפשרית רק בהבנה שאנשים נענשים על חטאים של דורות קודמים.. מצד שני לפי מה שנאמר בפרשתנו אדם אחראי רק למעשיו ואין הקב"ה שופט אחרים על התנהגותו, הבנה כזו מחזקת מאוד את הבחירה החופשית והיא כידוע הבסיס לכל התורה, ולעומת זאת אם אמנע מהתנהגות מסוימת בכדי שלא ייפגעו אחרים האם בכך נשללת ממני הבחירה החופשית??... אם נפתח את הנושא עוד קצת הרי ש"חובת ההוכחה" כמצווה הכתובה בתורה ("הוכח תוכיח את עמיתך") יכולה להיות תלויה בפסוקים- שהרי אם בגלל חטא השני אני נענש אולי חובת ההוכחה מובנת מאוד או לחילופין הופכת למשהו אישי ואינטרסנטי לעומת הפסוק בפרשתנו שהופך את מצוות ההוכחה למשהו אמיתי וטהור (נקודה למחשבה..)

ולעצם השאלה איזה פסוק הוא "הנכון" ישנם מספר כיוונים אפשריים: ניתן לחלק ולומר שכאשר בני ישראל מאמינים בה' ושומעים בקולו והולכים בדרך התורה אז גם "איש בחטאו יומת" וזהו שכר עצום, לעומת זאת כאשר בני"י מרבים לחטוא אז ה' כבר מענישם גם על חטאים לא להם והעונשים הרבה יותר קשים וארוכים. הסבר אחר שמביא הרד"ק מחלק בין עברת ע"ז ועוד עברות חמורות שעליהם ישלמו גם דורות אחרים לעומת שאר החטאים שלגביהם לפי הרד"ק נאמר "לא יומתו אבות על בנים", הסבר זה חוזר

ופותח את השאלה של גובה שכר ועונש על מצוות כמאמר חז"ל במסכת אבות "אי אתה יודע מתן שכרן של מצוות" והדבר שוב עלול להוביל לדיון עצמי של אדם "האם משתלם לי לקיים את המצווה ה"הפשוטה"... או לא..." כיוון נוסף שניתן לתת לשוני בין הפסקים הם מצוות שנעשות בשוגג ועליהם נאמר "לא יומתו אבות על בנים" אולם בחטאים שנעשים במזיד עליהם ייענשו גם דורות אחרים.

מסופר על אדם שבא אל הרב וביקש ממנו שיהפוך אותו ל..כוהן, הרב סירב ואמר שהדבר בלתי אפשרי. לאחר סכומי כסף שהציע האדם לרב תמורת היותו כוהן, הציע האיש סכום כסף שהרב לא יכול היה לעמוד בפיתוי והסכים לבקשת האיש... הוא בירך אותו בברכת כהנים וציווה אותו לטבול במקווה, בסיום שאל הרב את האיש "מדוע חשוב לך כל כך להיות כהן? השיב האיש: סבא שלי היה כהן ואבא שלי היה כהן אז גם אני רוצה להיות כהן..."

ולאור כל האמור צריך לזכור שלרוב מעשיי והזיכרונות שאנו נושאים על אבותינו ועל אבות אבותינו הם מתוך הערכה, הערצה ואפילו קנאה!! ויהי רצון שניקח מכל אדם את הטוב שבו.

אהרן ריגלר, בן 34 מתגורר ב-6 השנים האחרונות בקיבוץ בית רימון ועובד בהוראה ביישוב הושעיה, ילדותו עברה עליו בירושלים וללימודי ההסדר בחר להדרימ לעיר דימונה ולאחר הצבא יצא לשליחות ברוסיה.

אפשר לקבל את דף פרשת השבוע של הקיבוץ הדתי בדואר אלקטרוני או לראות אותו באינטרנט באתר של הקיבוץ הדתי בכתובת: www.kdati.org.il/parashat/hashavua.htm

כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש לשלוח הודעה אל: webmaster@kdati.org.il ולרשום subscribe בשורת הנושא. כדי להפסיק, יש לכתוב unsubscribe בשורת הנושא.

תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: kdati@walla.com

אתר האינטרנט של הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il